

Мороз Тетяна

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Микитюк П.П.)

НЕОБХІДНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ РАЙОНУ

Недостатнє фінансування державою житлово-комунального господарства (ЖКГ) регіонів та його інфраструктури, непривабливість ЖКГ для приватних інвесторів та інші причини зумовили значне погіршення виробничих потужностей цього сектора, високий рівень аварійності у ньому, збільшення непродуктивних витрат матеріальних й енергетичних ресурсів, їх втрат. Такий стан речей зумовлює: низьку якість комунальних послуг; зростання антропогенного тиску на довкілля; нераціональне використання природних ресурсів. В сучасних умовах ринкової економіки ситуація у житлово-комунальному господарстві регіонів ускладнюється: невідповідністю його існуючих інфраструктурних потужностей зростаючим потребам населення; недосконалістю нормативно-правового регулювання діяльності галузі, зокрема, в частині екологічної компоненти.

Крім того, важливим завданням галузі ЖКГ регіонів має бути економне витрачання енергетичних ресурсів і підвищення ефективності їх використання. Завдяки цьому можна отримати такі переваги: забезпечити конкурентоспроможність підприємств ЖКГ регіонів, підвищити продуктивність праці на них, знизити матеріало-, енерго-, фондо-, трудо- та зарплатомісткість, збільшити ефективність капітальних вкладень, досягти раціонального використання природних ресурсів і створити надійну основу майбутнього цих підприємств ЖКГ регіонів.

У Законі України «Про енергозбереження» зазначається, що енергозбереження – це «діяльність (організаційна, наукова, практична, інформаційна), яка спрямована на раціональне використання й економне витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів у національному господарстві і яка реалізується з використанням технічних, економічних та правових методів» [1].

Узагальнюючи найпоширеніші у науковій літературі визначення, автор наукової праці [2] резюмує, що «не зважаючи на різні підходи, більшість дослідників прямо чи опосередковано ототожнює поняття «енергозбереження» з підвищенням енергоефективності, що є можливим лише в разі організації на кожному підприємстві ефективної енергозберігаючої діяльності... та менеджменту з енергозбереження».

Отже, для ЖКГ об'єктивно необхідним є пошук додаткових ресурсів і нестандартних рішень, які б вирішили проблеми сектору ЖКГ, сприяли його розвитку і переходу до якісно нового стану. Цього можна досягти шляхом здійснення проектування і управління проектами енергозбереження в ЖКГ регіонів.

Серед найбільш поширених трактувань дефініції «проектування» у вітчизняній та зарубіжній літературі можна виокремити наступні: визначення версій чи варіантів розвитку або зміни певного явища чи об'єкту; конструювання варіантів оптимального майбутнього стану об'єкту; форма випереджального відображення і перетворення дійсності, спрямована на конструювання системи параметрів майбутнього матеріального об'єкту чи якісно нового його стану; прийняття рішень в умовах невизначеності [3].

Проектом (в управлінні проектами) вважається обмежена часовими і ресурсними рамками, а також вимогами якості система процесів, спрямована на досягнення унікальних цілей та завдань з метою створення нової цінності (продукту або послуги).

У сучасному розумінні проекти є тим процесом, що змінює світ, і може стосуватися: будівництва нового промислового об'єкта, реконструкції сектору, галузі або організації, розроблення нової техніки та технології, розвитку регіону. Отже, проект можна розглядати як конструювання дійсності.

Управління проектами енергозбереження в житлово-комунальному господарстві районів дозволить отримати такі переваги:

- використовувати якісні енергоресурси за умов їх безперебійного постачання (принцип енергозабезпечення);
- за умови ощадливості споживачів послуг ЖКГ регіону енергоресурси будуть мати ринково обґрунтовану ціну (принцип енергодоступності);
- знизити антропогенний тиск на довкілля (принцип енергоприйнятності).

Загалом, класифікація проектів, подана у літературному джерелі [4], виглядає наступним чином:

- класи проектів – за складом, структурою та його предметною галуззю (традиційно виділяють три класи: моно-, мульти- та мегапроект);
- типи проектів – за основними сферами діяльності, в яких реалізується проект (соціальні, економічні, організаційні, технічні, змішані тощо);
- види проектів – за характером предметної галузі проекту (навчально-освітні, дослідження і розвитку, інноваційні, інвестиційні, комбіновані тощо);
- види проектів – за тривалістю проектів (короткострокові (1–2 роки), середньострокові (3–5 років), довгострокові (>5 років)). Щодо мегапроектів, то останнім часом до них все частіше відносять цільові та комплексно-цільові програми (навіть загальнодержавного рівня), проведення реформування у певній галузі, компанію з переходу на нову технологію тощо [4].

Отже, система процесів в ході управління проектами енергозбереження в житлово-комунальному господарстві районів повинна включати такі взаємопов'язані процеси: процеси управління проектом, націлені на виконання загального завдання (планування, виконання, моніторингу, завершення); процеси, орієнтовані на продукт або послугу. Це дозволить сконструювати таку дійсність в ЖКГ регіонів, вплив якої на людей (споживачів послуг ЖКГ, працівників підприємств сфери ЖКГ) буде позитивним за своїм економічним, соціальним і екологічним значенням.

Використані джерела

1. Про енергозбереження: Закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/74/94>.
2. Запашук Л.В. Енергозбереження як напрям підвищення ефективності виробничої діяльності. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/74.pdf
3. Безпалько О.В. Соціальне проектування. Київ, 2010. 127с.
4. Рач В. А. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку: навч. посіб. В. А. Рач, О. В. Россошанська, О. М. Медведєва; за ред. В. А. Рача. К.: К.І.С., 2010. 276 с.

Навроцький Валентин

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Микитюк П. П.)

ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

В основі оцінювання інвестиційних проектів (ІП) в сфері охорони здоров'я лежить використання даних інформаційних моделей цих проектів. Починаючи з етапу розробки (вибору) проекту і до його реалізації оцінки використовуються для вирішення завдань, пов'язаних з аналізом і управлінням проектами. Характер вирішуваних завдань обумовлює вибір критеріїв оцінки і способів встановлення їх значимості.

Напрямок досліджень, пов'язане з розробкою і науковим обґрунтуванням критеріїв оцінки ІП в сфері охорони здоров'я, є досить актуальним. При цьому найбільш часто використовуються два підходи – заснований на судженнях фахівців і спирається на об'єктивних даних. При отриманні об'єктивних даних застосовують оптимізаційні та імовірнісний статистичні методи. Зустрічається також і комбінація цих підходів. При використанні методів експертного оцінювання слід передбачити досить високий рівень організації роботи з експертами. Можливо індивідуальне і колективне експертне оцінювання. При роботі методом експертного оцінювання створюється робоча група (РГ) експертів по суті або формально, або експертна комісія (ЕК). РГ експертів створюється за дорученням особи, що приймає рішення (ОПР) оскільки